

تبدیل ایده آموزشی به فرایند آموزشی

فرد دانش پژوه باید به این سؤالات پاسخ دهد: آیا هدف اصلی به وضوح بیان شده است؟ آیا اهداف بیان شده واقع بینانه و قابل دسترسی هستند؟ آیا موضوع مورد پرسش در زمینه مربوطه مهم است؟

۲- کسب آمادگی کافی:

بدین منظور لازم است دانش پژوه از فعالیت‌های قبلی صورت گرفته در زمینه مورد نظر آگاه شود و ضمن کسب مهارت‌های لازم برای انجام فعالیت، منابع مورد نیاز آن را از پیش فراهم کند.

۳- استفاده از روش‌مندی مناسب:

دانش پژوه باید از روش مناسب برای انجام فعالیت بهره بگیرد و به صورت مؤثری به کار بپردازد و در موارد لزوم بر حسب نیاز آن را تغییر دهد. این کار سبب پذیرش بهتر نتایج می‌شود.

۴- ارائه نتایج قابل توجه:

بدین منظور لازم است به این سؤالات پاسخ داده شود: آیا دانش پژوه به اهداف خود دست یافته است؟ آیا فعالیت صورت گرفته در نهایت منجر به افزودن مطلبی به دانش موجود در آن زمینه شده است؟ آیا فعالیت صورت گرفته، افق‌های جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است؟

۵- ارائه مؤثر نتایج:

تنها هنگامی یک فعالیت دانش پژوهی به اتمام می‌رسد که به دیگران ارائه شود تا از نتایج حاصل از آن استفاده کنند. هنگام ارزیابی فعالیت دانش پژوهی باید به این موارد توجه نمود: آیا دانش پژوه از شیوه مناسب و مؤثری برای ارائه نتایج کار خود بهره جسته است؟ آیا برای در میان گذاشتن فعالیت خود با گروه هدف از ابزارها و محیط‌های مناسب استفاده کرده است؟ آیا دانش پژوه

امروزه نظام آموزش عالی هر جامعه، زیربنای توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آن جامعه به‌شمار می‌رود. در این نظام، اساتید نقش‌ها و وظایف متعددی دارند. یکی از وظایف اصلی هر عضو هیئت علمی در دانشگاه‌ها آموزش است. لازمه آموزش اثربخش، توانمندی اساتید از نظر دانش و مهارت برنامه‌ریزی و تدریس است. از طرفی، موفقیت اساتید در بهره‌گیری از دانش آموزش و برنامه‌ریزی، منوط به انجام نوآوری و ارزیابی آن می‌باشد؛ یعنی توانایی تغییر و نوآوری در فرایند آموزش. لذا استادی در کلاس درس موفق و اثربخش خواهد بود که از دانش پژوهی آموزشی (فرایندهای آموزشی و فعالیت‌های نوآورانه آموزش) آگاهی داشته باشد. به تمامی فعالیت‌های آموزشی نوآورانه، اعم از دانشورانه^۱ و یا دانش پژوهی^۲ گفته می‌شود که اعضای هیئت علمی یا فعالان عرصه آموزش انجام می‌دهند تا منجر به افزایش کیفیت درون‌داد، فرایند یا برون‌داد آموزشی در یکی از حیطه‌های آموزش پزشکی به شرح زیر گردد:

- ۱- تدوین و بازنگری برنامه‌های آموزشی
- ۲- ارزشیابی آموزشی (دانشجو، برنامه و هیئت علمی)
- ۳- یادگیری الکترونیکی
- ۴- مدیریت و رهبری آموزشی
- ۵- یاددهی و یادگیری
- ۶- مشارکت در طراحی و تولید محصولات آموزشی

معیارهای داوری فرایندهای آموزشی

شش معیار گلاسیک (۱۹۹۷) که در ارزیابی فرایندهای آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرند، عبارتند از:

- ۱- دارا بودن اهداف مشخص:

پیام خود را به روشنی و یکپارچگی لازم ارائه کرده است؟

۶- بازبینی نقادانه فرایند آموزشی:

آخرین استاندارد فعالیت‌های دانش پژوهی، تعمق و تفکر فرد

نکات مهم در طراحی و تدوین فرایند آموزشی

- برای نوشتن عنوان از اصطلاحات طراحی، تولید، تدوین، اجرا، ارزشیابی، سازماندهی، چگونگی و ... استفاده و به صورت کیفی نوشته شود.
- بین عنوان، حیطه نوآوری و سایر اجزای فرایند، نوعی توالی و همبستگی وجود داشته باشد.
- همکاران طرح واقعی باشند و مسئولیت هر کدام به‌درستی در جدول نوشته شود.
- اجرای فرایند حداقل در دو نیمسال تحصیلی
- تبیین و تشریح دقیق مسئله
- مهم بودن مسئله (احساس مسئله، کمبود و نقص در زمینه خاص)
- اهداف بصورت کیفی، روشن و متناسب با عنوان نوشته شود (در اهداف باید بهبود یادگیری، اثربخشی آموزشی، ارتقاء کیفیت آموزشی دانشگاه و ... مد نظر باشد).
- نیاز سنجی از مشتریان و متخصصان و گزارش آن به صورت فراوانی
- بررسی وضعیت موجود و وضعیت مطلوب
- اجرای فرایند به صورت استاندارد و جمع‌آوری تمام مستندات مورد نیاز
- ربط دادن فرایند آموزشی به صورت جلسات، برنامه عملیاتی دانشکده، سیاست‌های بالادستی وزارتخانه و طرح تحول و نوآوری آموزش پزشکی
- ثبت ایده در گروه، دانشکده یا معاونت آموزشی
- برگزاری جلسات متعدد جهت طراحی، تدوین و اجرای فرایند آموزشی و جمع‌آوری مستندات با همکاران فرایند
- نقد فرایند آموزشی در گروه، دانشکده و شوراهای مختلف و ارسال آن بصورت مقاله (پژوهشی، همایشی و ...)
- جهت تعامل با محیط
- تعیین نقاط قوت و ضعف فرایند، توسط استاد پژوهنده، مشتریان و متخصصان
- ارائه نتایج بدست آمده به صورت توصیفی نه استنباطی
- تعیین رضایت جامعه هدف از فعالیت انجام شده به صورت توصیفی
- تعیین سطح نوآوری
- ارائه تمام مستندات ی که در متن مورد بحث قرار گرفته است.

مهمترین نکته: نوشتن صحیح فرایند آموزشی، مساوی است با پذیرش دانشگاهی و کشوری

کشوری:

* امتیاز دانش پژوهی کشوری به فرایندهای برتر
* جوایز نقدی

دانشگاهی:

* اعطای امتیازات آموزشی اعم از پایه تشویقی، امتیاز دانش پژوهی
* کمک هزینه شرکت در کنگره‌های آموزشی
* جوایز نقدی

دارندگان فرایند آموزشی اجرا شده می‌توانند پس از دریافت فرم ثبت فرایندهای آموزشی از سایت EDC.bums.ac.ir آن را تکمیل و به ایمیل EDC@bums.ac.ir تا تاریخ ۹۶/۰۹/۳۰ ارسال نمایند.

دبیرخانه دانشگاهی جشنواره: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تلفن: ۳۲۳۹۵۶۴۱

شاپ

در شماره بعدی می‌خوانید:

۱۲ نکته در باز خورد موثر

صاحب امتیاز: دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
مدیر مسئول: آقای دکتر کاظم قائمی
سر دبیر: آقای دکتر فرشید عابدی
مدیر اجرایی: خانم دکتر ریحانه هوشیار
نویسنده این شماره: آقای دکتر یحیی محمدی